

**Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa
(Trọn bộ 24 tập)**

**Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang
Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm
Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu
Sài Gòn 1998**

--- o0o ---

**Tập 05
Quyển Thứ 107
Hội Thứ Nhất
Phẩm So Lường Công Đức
Thứ 30 - 05**

Bạch Thế Tôn! Dem vô nhị nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Dem vô sanh nào làm phương tiện, vô sở đắc nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng?

Bạch Thế Tôn! Dem vô nhị nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Dem vô sanh nào làm phương tiện, vô sở đắc nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả?

Bạch Thế Tôn! Dem vô nhị nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Dem vô sanh nào làm phương tiện, vô sở đắc nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí?

Bạch Thế Tôn! Dem vô nhị nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập tất cả đà-la-ni môn, tất cả tam-ma-địa môn. Dem vô sanh nào làm phương tiện, vô sở đắc nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập tất cả đà-la-ni môn, tất cả tam-ma-địa môn?

Bạch Thế Tôn! Dem vô nhị nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập hạnh Bồ-tát Ma ha tát. Dem vô sanh nào làm phương tiện, vô sở đắc nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập hạnh Bồ-tát Ma ha tát?

Bạch Thế Tôn! Dem vô nhị nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Dem vô sanh nào làm phương tiện, vô sở đắc nào làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật dạy: Khánh Hỷ! Ngươi nay phải biết đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩn lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem thọ tướng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩn lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Khánh Hỷ phải biết: Dem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biên dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Dem thọ tướng hành thức

vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ chơn như cho đến bất tư nghì giới.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ khổ tập diệt đạo thánh đế. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ khổ tập diệt đạo thánh đế.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập bốn tĩnh lực, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập bốn tĩnh lực, bốn vô lượng, bốn vô sắc định.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập tám giải thoát, tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập không giải thoát môn, vô tướng giải thoát môn, vô nguyện giải thoát môn. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập không giải thoát môn, vô tướng giải thoát môn, vô nguyện giải thoát môn.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập năm nhãn, sáu thần thông. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập năm nhãn, sáu thần thông.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Phật mười lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả. Đem thọ tưởng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập pháp vô vong thất, tánh hằng trụ xả.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí. Đem thọ tướng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập nhất thiết trí, đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập tất cả đà-la-ni môn, tất cả tam-ma-địa môn. Đem thọ tướng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập tất cả đà-la-ni môn, tất cả tam-ma-địa môn.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập hạnh Bồ-tát Ma ha tát. Đem thọ tướng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập hạnh Bồ-tát Ma ha tát.

Khánh Hỷ phải biết: Đem sắc vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Đem thọ tướng hành thức vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Khánh Hỷ phải biết: Đem nhãn xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Đem nhĩ tỷ thiết thân ý xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. **Khánh Hỷ phải biết:** Đem sắc xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Đem thanh hương vị xúc pháp xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Khánh Hỷ phải biết: Đem nhãn xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Đem nhĩ tỷ thiết thân ý xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. **Khánh Hỷ phải biết:** Đem sắc xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Đem thanh hương vị xúc pháp xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không.

Khánh Hỷ phải biết: Đem nhãn xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Đem nhĩ tỷ thiết thân ý xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ chơn như cho đến bất tư nghì giới. **Khánh Hỷ phải biết:** Đem sắc xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ chơn như, pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới. Đem thanh

Khánh Hỷ phải biết: Dem nhân xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Dem nhĩ tử thiết thân ý xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem sắc xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Dem thanh hương vị xúc pháp xứ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Khánh Hỷ phải biết: Dem nhân giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem nhĩ giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem tử giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem hương giới, tử thức giới và tử xúc, tử xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem thiết giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem vị giới, thiết thức giới và thiết xúc, thiết xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem thân giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem xúc giới, thân thức giới và thân xúc, thân xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem ý giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Dem pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập Bồ thí, Tịnh giới, An nhãn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Khánh Hỷ phải biết: Dem nhân giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Dem sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc, nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem nhĩ giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Dem thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc, nhĩ xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí an trụ nội không cho đến vô tánh tự tánh không. **Khánh Hỷ phải biết:** Dem tử giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc

sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập bốn tĩnh lực, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Khánh Hỷ phải biết: Dem ý giới vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập bốn tĩnh lực, bốn vô lượng, bốn vô sắc định. Dem pháp giới, ý thức giới và ý xúc, ý xúc làm duyên sanh ra các thọ vô nhị làm phương tiện, vô sanh làm phương tiện, vô sở đắc làm phương tiện hồi hướng Nhất thiết trí trí tu tập bốn tĩnh lực, bốn vô lượng, bốn vô sắc định.

---o0o---